Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 8. 1999, sp. zn. 4 To 57/99, ECLI:CZ:VSOL:1999:4.TO.57.1999.1

Číslo: 27/2000

Právní věta:

Jestliže se pachateli, který zamýšlí usmrtit dvě osoby za okolností, kdy by usmrcení obou bylo spácháno, jedním skutkem, podaří usmrtit pouze jednu z nich a u druhé jeho útok skončí pro okolnosti nezávislé na jeho vůli ve stadiu pokusu, je třeba jeho jednání posoudit jako pokus trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák., § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. přesto, že z hlediska základní skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. byl čin již dokonán. O trestný čin vraždy podle ustanovení § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. dílem dokonaný, dílem nedokonaný ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. by šlo v případě, kdy by pachatel zamýšlel usmrtit jedním skutkem nejméně tři osoby, přičemž u dvou z nich by se mu to podařilo a u třetí nikoli.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 17.08.1999

Spisová značka: 4 To 57/99

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vražda

Předpisy: 140/1961 Sb. § 8 odst. 1
§ 219 odst. 1 a odst. 2 písm. a)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci uznal obžalovaného L. P. vinným pokusem trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 a § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. a odsoudil jej podle § 219 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na třináct let. Podle § 39a odst. 3 tr. ř. obžalovaného L. P. zařadil k výkonu uloženého trestu do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obžalovanému povinnost nahradit poškozené Zdravotní pojišťovně M., se sídlem v K. škodu ve výši 2160 Kč a poškozené P. K. škodu ve výši 15 273 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. poškozenou P. K. odkázal se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem ze dne 30. 11. 1999 sp. zn. 10 T 10/98 Krajský soud v Brně v hlavním líčení dne 30. 11. 1998 uznal obžalovaného L. P. vinným, že dne 7. 6. 1997 v době kolem 17.30 hod. v B. v předsíni bytu D. K., kde se v tu dobu nacházeli D. K., P. K. a nezl. N. P., vytáhl nelegálně drženou krátkou kulovou zbraň pistoli, nabil ji a namířil ji na D. K. v úmyslu ji usmrtit, a po slovech „všechny vás zabiju“ vystřelil. Projektil s ocelovým jádrem zasáhl D. K. do oblasti levé části hrudníku a střela prošla bránicí, dolním okrajem laloku pravého i levého křídla plic, žaludkem, slezinou, pravým jaterním lalokem, pravou nadledvinou s roztržením břišní aorty a dolní žíly; v důsledku utrpěných zranění poškozená D. K. na místě zemřela. Vzápětí namířil stejnou střelnou zbraň na P. K. v úmyslu ji usmrtit a se slovy „ted‘ jseš na řadě ty“ zmáčkl spoušť, ale k výstřelu v důsledku závadného náboje nedošlo. Tímto jednáním podle napadeného rozsudku spáchal trestný čin vraždy podle § 219 odst. l, odst. 2 písm. a) tr. zák. dílem dokonaný, dílem nedokonaný ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. Za to byl podle § 219 odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody na třináct roků, k jehož výkonu byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl zavázán povinností nahradit poškozené Zdravotní pojišťovně M. se sídlem v K. náhradu škody v částce 2160 Kč a poškozené P.K. v částce 15 273 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená P. K. se zbytkem nároku na náhradu škody odkázána na řízení věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku podal odvolání obžalovaný.

Na základě tohoto odvolání Vrchní soud v Olomouci podle § 254 odst. 1 tr ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku a správnost postupu řízení, které jeho vyhlášení předcházelo, přihlíženje přitom i k vadám, které nebyly rozsudku odvoláním vytýkány, a dospěl k následujícím závěrům:

V řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, nebyly shledány vady a pochybení orgánů trestního řízení, které by měly za následek nedostatečné objasnění věci nebo porušení práva obhajoby.

Přezkoumáním napadeného rozsudku z hledisek uvedených v § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. dospěl odvolací soud k závěru, že nalézací soud se správně vypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí a také se všemi argumenty obhajoby prezentovanými v průběhu dokazování obžalovaným a jeho obhájcem. V napadeném rozsudku podrobně uvedl důkazy ve věci provedené, popsal, jak provedené důkazy hodnotil a jak se vypořádal s obhajobou obžalovaného uplatněnou ve všech dosavadních stadiích trestního řízení, příp. proč jeho důkazním návrhům nevyhověl. Na základě uvedeného postupu pak krajský soud popsal a odůvodnil své skutkové a právní závěry.

Skutkovým zjištěním a závěrům nalézacího soudu nelze nic vytýkat, zejména pokud jde o jejich jasnost a úplnost. K námitce státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Olomouci při veřejném zasedání o odvolání obžalovaného zaujal odvolací soud také stanovisko, jak vyplývá z výroku napadeného rozsudku o vině obžalovaného s tím, že jeho úmysl usmrtit nejméně dvě dospělé osoby zřetelně vyplývá z jeho výhrůžky „všechny vás zabiju“, kterou vůči nim pronesl po vytažení pistole po vstupu do bytu. Také z jeho dalšího počínání, jak je popsáno ve skutkové větě, lze spolehlivě dovodit, vůči kterým osobám byla vyhrůžka míněna. Proto je vrchní soud přesvědčen, že výrok rozsudku netrpí podstatnými vadami a svým obsahem odpovídá ustanovením § 120 až § 122 tř. ř. Odůvodnění rozsudku splňuje náležitosti stanovené v § 125 tr. ř.

Na základě správných skutkových závěrů dovodil nalézací soud také správný závěr o úmyslu obžalovaného v kritické době, neboť tento zcela vědomě chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit zájem tímto zákonem chráněný (§ 4 písm. a/ tr. zák.). Tímto zájmem chráněným trestním zákonem je v tomto konkrétním případě zájem ze všech nejvýznamnější, a to zájem na ochraně lidského života vyplývající nejen z Ústavy a navazující Listiny základních práv a svobod, ale chráněný i ustanovením § 219 tr. zák. Míru porušení uvedeného zájmu charakterizuje jeden zcela

zmařený lidský život a jen díky příznivým okolnostem nezávislým na vůli obžalovaného nezmařený život další.

Správné skutkové závěry nalézacího soudu, s nimiž se z důvodů dosud uvedených odvolací soud ztotožnil, však krajský soud nepodřadil skutkovým závěrům odpovídajícím kvalifikaci, když jednání obžalovaného hodnotil jako naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. dílem dokonaného, dílem nedokonaného ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. Odvolací soud je přesvědčen, že tato právní kvalifikace jednání obžalovaného aplikovaná nalézacím soudem na skutkové závěry, neodpovídá událostem kritického dne a odpovídala by jim pouze tehdy, pokud by prokázaný úmysl obžalovaného směřoval kromě úmyslu usmrtit D. K. a P. K. i k usmrcení jeho dcery N. P. a současně by došlo k usmrcení D. K. i P. K. Pak by jeho jednáním byly zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. l, odst. 2 písm. a) tr. zák. (spáchané na dvou a více osobách) dílem naplněny (v případě usmrcení D. K. i P. K.) a dílem by jeho jednání zůstalo ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. (při prokázaném úmyslu usmrtit i dceru N. P. a selhání zbraně).

Ze skutkových zjištění nalézacího soudu, s nimiž se odvolací soud ztotožnil, však úmysl obžalovaného usmrtit i svou dceru N. P. nevyplývá a jeho jednáním ani nedošlo k tragickému následku i vůči P K. Proto na toto chybné právní posouzení správně zjištěného skutkového děje nalézacím soudem musel odvolací soud reagovat zrušením napadeného rozsudku podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř., neboť citovaným rozhodnutím bylo porušeno ustanovení trestního zákona. Jednáni obžalovaného, jak bylo ve výrokové části rozsudku popsáno, je třeba právně posoudit jako naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. l, odst. 2 písm. a) tr. zák., avšak ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., když shromážděné důkazy jednoznačně svědčí o tom, že obžalovaný se v kritické době dopustil jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k úmyslnému usmrcení jiného, a spáchání uvedeného činu na dvou osobách. Obžalovaný jednal v úmyslu tento trestný čin spáchat, ale k jeho dokonání (na dvou osobách), a to ani dílem nedošlo přesto, že D. K. byla jednáním obžalovaného usmrcena. Je tedy zjevné, že kromě usmrcení jedné osoby (naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák.) se obžalovaný pokusil tento trestný čin spáchat také na osobě další, avšak k dokonání činu z důvodů na jeho vůli nezávislých nedošlo. Jelikož ve věci měl odvolací soud splněny podmínky ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř., po zrušení napadeného rozsudku ze shora uvedených důvodů ve věci sám rozhodl tak, že obžalovaného uznal vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., který zůsta1 ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. Tímto novým rozhodnutím odvolacího soudu o vině obžalovaného nedošlo k porušení zákazu reformace in peius, a to ani pokud se odvolací soud ztotožnil s právními závěry nalézacího soudu ohledně neposouzení jednání obžalovaného také ve smyslu ustanovení § 185 odst. 1, § 238 odst. l, 2 tr. zák.

Kromě nesprávného právního posouzení jednání obžalovaného je třeba nalézacímu soudu vytknout i to, že ač jednání obžalovaného posoudil podle kvalifikované skutkové podstaty § 219 odst. 2 tr. zák., tento svůj postup nezdůvodnil i z pohledu ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák. (použití vyšší trestní sazby). Z uvedeného ustanovení vyplývá, že k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, se přihlédne jen tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. Jak v případě použité právní kvalifikace nalézacím soudem, tak v případě právní kvalifikace použité soudem odvolacím jsou podmínky použití vyšší trestní sazby jednoznačně dány. Stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaného je podstatně zvyšován jeho úmyslem usmrcením dvou osob způsobit neodčinitelný následek, přičemž jen shodou příznivých okolností k takovému následku nedošlo. Život D. K. byl nenávratně zmařen a přehlédnout nelze ani újmu na psychickém zdraví P. K. a N. P.

Dále se Vrchní soud v Olomouci zabýval výrokem o trestu a výrokem o náhradě škody.